

УДК 342.9:004

DOI <https://doi.org/10.37687/2413-6433.2026-1.17>**Покришень Д. А.,**

кандидат педагогічних наук, доцент, директор
Навчально-наукового інституту права, правоохоронної діяльності
та психології Пенітенціарної академії України
ORCID: 0000-0001-9572-413X

Карапиш Б. В.,

доктор філософії в галузі права,
старший викладач кафедри адміністративного та конституційного права
Навчально-наукового інституту права, правоохоронної діяльності
та психології Пенітенціарної академії України
ORCID: 0009-0002-9253-0334

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ПЕРСОНАЛУ ДКВС УКРАЇНИ

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE INFORMATION AND LEGAL FRAMEWORK FOR THE TRAINING OF PERSONNEL OF THE STATE CRIMINAL EXECUTIVE SERVICE OF UKRAINE

У статті комплексно досліджено стратегічні напрями та правові механізми модернізації інформаційно-правового забезпечення професійної підготовки персоналу ДКВС України у контексті цифровізації та євроінтеграції. Акцентовано на п'яти ключових векторах розвитку: посилення цифрової нормативно-правової інфраструктури через оновлення нормативних актів, регламентуючих електронні й дистанційні форми навчання; інтеграція інформаційно-правових систем з державними електронними сервісами (АІКОМ, «Дія. Освіта»), що забезпечить автоматизацію моніторингу компетентності та прозорість атестації; адаптація нормативної бази до міжнародних стандартів Ради Європи та ООН та компетентнісних моделей CEPOL; укріплення правового регулювання інформаційної безпеки та захисту персональних даних у цифровому освітньому середовищі; розвиток механізмів оцінювання якості підготовки на основі інформаційно-правових стандартів. Основний акцент зроблено на інституціоналізації електронного навчання та дистанційних форм підвищення кваліфікації через створення чітких правових процедур, формалізацію цифрових сертифікатів з юридичною силою та забезпечення правової визначеності електронного документообігу. Проаналізовано передумови для запровадження дистанційних форм навчання у законодавстві про державну службу та методичних рекомендаціях НАДС, зокрема у Законі № 889-VIII та наказі № 173-20. Обґрунтовано необхідність подолання нормативної роз'єднаності вітчизняного законодавства та його узгодження з багаторівневою регуляторною системою ЄС як умови для поглиблення інтеграції України в європейський безпековий простір та формування ефективною системи професійного розвитку кадрів. Висновок, що комплексний підхід повинен включати узгодження галузевого та загального освітнього законодавства, забезпечення правових гарантій захисту персональних даних та інформаційної безпеки в цифровому середовищі. Дослідження спрямоване на розробку практичних рекомендацій щодо комплексного вдосконалення нормативного регулювання цифрової освітньої інфраструктури пенітенціарної системи.

Ключові слова: Державна кримінально-виконавча служба України, ДКВС України, інформаційне право, інформаційно-правове забезпечення, пенітенціарна система.

The article comprehensively examines the strategic directions and legal mechanisms for the modernisation of information and legal support for the professional training of personnel within the State Criminal-Executive Service of Ukraine in the context of digitalisation and European integration. Particular emphasis is placed on five key vectors of development: strengthening the digital regulatory and legal infrastructure through the revision of normative acts governing electronic and distance learning formats; integration of information and legal systems with state electronic services, including AIKOM and "Diia. Education", which will ensure automated monitoring of professional competence and transparency of certification procedures; adaptation of the regulatory framework to the international standards of the Council of Europe and the United Nations, as well as to the competency-based models of CEPOL; reinforcement of the legal regulation of information security and personal data protection within the digital educational environment; and development of mechanisms for assessing the quality of professional training on the basis of information and legal standards.

The principal focus is placed on the institutionalisation of e-learning and distance professional development through the establishment of clear legal procedures, the formalisation of digital certificates possessing legal

validity, and the provision of legal certainty in the field of electronic document circulation. The article analyses the prerequisites for the introduction of distance learning formats within the legislation on the civil service and the methodological recommendations issued by the National Agency of Ukraine on Civil Service, particularly within Law No. 889-VIII and Order No. 173-20.

The necessity of overcoming the regulatory fragmentation of domestic legislation and harmonising it with the multilevel regulatory framework of the European Union is substantiated as an essential prerequisite for deepening Ukraine's integration into the European security space and for establishing an effective system of professional personnel development. It is concluded that a comprehensive approach should include the harmonisation of sector-specific and general educational legislation, as well as the provision of legal guarantees for personal data protection and information security within the digital environment.

The study is aimed at developing practical recommendations for the comprehensive improvement of the regulatory framework governing the digital educational infrastructure of the penitentiary system.

Key words: *State Criminal Executive Service of Ukraine, SCES of Ukraine, information law, information and legal support, penitentiary system.*

Постановка проблеми. Модернізація інформаційно-правового забезпечення підготовки персоналу ДКВС України є пріоритетом реформування правоохоронної системи в умовах глобальної цифровізації. Специфіка діяльності ДКВС вимагає не лише фахових знань, а й високої правової культури та дотримання стандартів прав людини. Сучасний етап розвитку служби потребує перегляду застарілих підходів і переходу до інноваційних моделей навчання. Проблема полягає у необхідності створення цілісної цифрової нормативно-правової інфраструктури, яка б легітимізувала дистанційні форми підготовки, забезпечувала прозорість атестації та гарантувала інформаційну безпеку в освітньому середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання підготовки персоналу та цифровізації державних служб перебувають у центрі уваги багатьох науковців. Теоретичне підґрунтя функціонування ДКВС закладено у працях вітчизняних правників, які аналізують виконання кримінальних покарань та статус службовців. Нормативну базу цифровізації освіти в Україні формують закони «Про освіту», «Про державну службу» та спеціалізовані акти НАДС. Зокрема, важливим кроком стала імплементація Закону № 2457-IX щодо інтегрованих інформаційних систем. Проте, попри наявність загальних методичних рекомендацій щодо дистанційного навчання (наказ НАДС № 173-20), питання специфічного інформаційно-правового супроводу підготовки саме персоналу пенітенціарної системи в умовах гібридних загроз та євроінтеграції залишається недостатньо висвітленим у юридичній науці.

Метою статті є комплексне дослідження стратегічних напрямів та правових механізмів модернізації інформаційно-правового забезпечення професійної підготовки персоналу ДКВС України. Робота спрямована на обґрунтування необхідності інституціоналізації електронного навчання, аналіз поєднання відомчих стандартів із міжнародними вимогами та розробку пропозицій щодо вдосконалення нормативного регулювання цифрової освітньої інфраструктури в пенітенціарній сфері.

Виклад основного матеріалу. Модернізація інформаційно-правового забезпечення підготовки

персоналу ДКВС України виступає пріоритетним напрямом реформування пенітенціарної системи держави в умовах сучасних викликів, зокрема цифровізації, інтеграції до європейського правового простору та посилення стандартів прав людини. ДКВС України, як орган, що реалізує єдину державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, визначена відповідно до Закону України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» від 23 червня 2005 р. № 2713-IV [1], завданням якого є не лише застосовувати правові норми, а й забезпечувати належну професійну підготовку персоналу з урахуванням законності, поваги прав і свобод людини та гуманізму.

Сучасний етап розвитку пенітенціарної служби вимагає перегляду підходів до інформаційно-правового забезпечення підготовки кадрового потенціалу. Одним із основних стратегічних напрямів є посилення цифрової нормативно-правової інфраструктури професійної підготовки персоналу. Це передбачає систематичне оновлення нормативних актів, які регламентують порядок організації освітнього процесу, використання електронних інформаційних систем, дистанційних та змішаних форм навчання, а також інтеграцію електронних навчальних платформ з нормативно-правовими базами даних. Зокрема, наразі діє Положення про професійне навчання працівників Державної кримінально-виконавчої служби України, затверджене наказом Міністерства юстиції України від 1 червня 2023 р. № 2076/5 [2], яке визначає правові основи організації навчального процесу, в тому числі з урахуванням сучасних технологій опанування знань.

Другою важливою складовою модернізації є інтеграція інформаційно-правових систем з державними електронними сервісами, що дозволить створити єдину систему обліку підготовки, атестації та підвищення кваліфікації персоналу. Це сприятиме автоматизації процедур моніторингу рівня професійної компетентності персоналу ДКВС, зменшенню адміністративного навантаження та підвищенню оперативності ухвалення управлінських рішень. Використання сучасних систем управління освітніми ресурсами, що

базуються на правових алгоритмах доступу до нормативних документів та інструкцій, забезпечить підвищення якості та прозорості освітнього процесу.

Третім стратегічним напрямом є відповідність та узгодження інформаційно-правового забезпечення з міжнародними та європейськими стандартами у сфері пенітенціарної діяльності. Враховуючи наміри України щодо інтеграції до Європейського Союзу, важливо адаптувати правові основи підготовки персоналу до вимог міжнародних стандартів, зокрема рекомендацій Ради Європи та ООН, що визначають стандарти поведінки з засудженими та професійної підготовки персоналу пенітенціарних служб. Така адаптація має відобразитися у нормативних документах, що регулюють зміст освітніх програм, кваліфікаційні вимоги та критерії оцінювання результатів підготовки.

Четвертим ключовим напрямом модернізації є укріплення правового регулювання інформаційної безпеки та захисту персональних даних у професійному освітньому середовищі. В умовах широкого застосування цифрових технологій підготовка кадрів неможлива без чітко визначених правових гарантій захисту інформації, що опрацьовується в освітніх електронних системах. Таке регулювання повинно включати вимоги до обробки персональних даних службовців та слухачів курсів, забезпечення конфіденційності результатів навчання та захисту від несанкціонованого доступу. Важливою складовою цього напрямку є нормативне закріплення вимог до інформаційної безпеки, що у свою чергу потребує узгодження з чинним законодавством у сфері захисту інформації та персональних даних.

П'ятим напрямом є розвиток механізмів оцінювання ефективності та якості підготовки персоналу на основі інформаційно-правових стандартів. Це передбачає закріплення у нормативних актах чітких критеріїв вимірювання рівня компетентності персоналу ДКВС, процедур незалежного контролю якості освітнього процесу та атестації, а також правових засад для взаємодії між закладами освіти та органами служби. Такий підхід дозволить підвищити об'єктивність оцінювання та сприятиме безперервному професійному розвитку кадрів, що відповідає сучасним вимогам державної служби.

Системна реалізація зазначених стратегічних напрямів модернізації інформаційно-правового забезпечення підготовки персоналу ДКВС України сприятиме створенню гнучкої, ефективної та правомірної системи професійної підготовки, здатної реагувати на зміни соціально-правового середовища та вимоги сучасної державної служби. Це, у свою чергу, підвищить ефективність діяльності ДКВС України як складової правової та безпекової системи держави, зміцнить правову культуру службовців і сприятиме захисту прав людини в умовах виконання покарань.

Сучасний розвиток професійної підготовки персоналу в державних органах, зокрема в системі кримінально-виконавчої служби, дедалі більше пов'язаний із трансформацією нормативно-правового середовища у напрямі цифровізації. Цифрова нормативно-правова інфраструктура виступає базисом для формалізації правового статусу електронних інструментів навчання, забезпечення взаємодії інформаційних систем, а також гарантування правових засад захисту даних і безпеки цифрової освіти. Ефективний розвиток такої інфраструктури передбачає узгодження національного законодавства з сучасними технологічними можливостями і європейськими стандартами цифрової освіти.

Першим нормативним кроком у бік правового регулювання цифрової взаємодії в освітньому просторі України стало прийняття Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування інтегрованих інформаційних систем у сфері освіти» від 27 липня 2022 р. № 2457-IX [3]. Цей закон закріпив правові засади створення та функціонування Автоматизованого інформаційного комплексу освітнього менеджменту (АІКОМ) державної інтегрованої інформаційної системи, що забезпечує цифрову взаємодію між органами влади, закладами освіти та учасниками освітнього процесу, включно з обліком даних про професійний розвиток працівників та організації цифрової документації. Закон № 2457-IX визначає принципи обміну інформацією, захисту даних та формат електронної взаємодії у сфері освіти, що становить основу правового функціонування цифрових сервісів у навчальному середовищі.

Нормативна база професійної підготовки державних службовців, зокрема щодо цифрових форм навчання, ґрунтується на загальних законах, які регулюють освіту, державну службу та професійну підготовку; до таких документів належать Закони України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII [4], «Про державну службу» від 10.12.2015 р. № 889-VIII [5] та положення про підвищення кваліфікації державних службовців (НАДС). Ці закони створюють правові передумови для запровадження цифрових форм підготовки та забезпечують інтеграцію цифрового середовища в систему професійної освіти та навчання.

Особливо важливою складовою цифрової нормативно-правової інфраструктури є врегулювання електронної ідентифікації, електронного підпису та електронного документообігу. Державні рішення та нормативні акти, зокрема постанови Кабінету Міністрів та положення щодо електронної ідентифікації, визначають правила використання засобів електронного цифрового підпису й електронних документів у взаємодії між учасниками освітнього процесу. Таке правове регулювання забезпечує юридичну значущість результатів цифрового навчання, дозволяє

використовувати електронні сертифікати та документи в системах професійної підготовки та атестації персоналу.

Інтеграція цифрової нормативно-правової інфраструктури також передбачає правове забезпечення доступу до цифрових платформ та сервісів, таких як державні електронні портали та сервіси дистанційної освіти. Наприклад, розвиток Єдиного державного веб-порталу цифрової освіти «Дія. Освіта» (створеного відповідно до державної політики цифровізації) сприяє доступності онлайн-курсів, модулів підвищення кваліфікації і навчальних ресурсів для широкого кола користувачів, включно з державними службовцями та персоналом спеціальних служб. Правове забезпечення таких платформ гарантує відповідність їхніх функцій вимогам безпеки, захисту персональних даних та сумісності з іншими державними інформаційними системами.

Значну увагу нормативно-правова інфраструктура приділяє захисту персональних даних та інформаційній безпеці у цифровому середовищі професійної підготовки. В умовах широкого використання цифрових освітніх ресурсів правові норми щодо захисту інформації, встановлені законами про захист інформації та персональних даних, мають бути імplementовані в усі елементи цифрової інфраструктури, що застосовуються у підготовці та атестації персоналу. Це забезпечує захист прав учасників освітнього процесу та відповідність цифрових сервісів вимогам безпеки й конфіденційності.

Крім того, цифрова нормативно-правова інфраструктура повинна враховувати міжнародні стандарти та рекомендації щодо цифрової освіти та професійної підготовки. В Україні цифровізація освітнього процесу визнається стратегічним пріоритетом, що сприяє як підвищенню доступності та інноваційності освіти, так і є частиною курсу на європейську інтеграцію. Підтримка такого курсу регламентована на нормативному рівні, оскільки цифрові платформи й сервіси освіти мають бути сумісними з європейськими стандартами цифрової взаємодії та доступності.

Узагальнюючи, розвиток цифрової нормативно-правової інфраструктури у сфері професійної підготовки персоналу є складним та багаторівневим процесом, що включає: закріплення правового статусу цифрових систем та платформ навчання; регулювання електронної ідентифікації та документообігу; забезпечення правового захисту даних і безпеки освітніх сервісів; узгодження національного законодавства з міжнародними та європейськими стандартами.

Це створює правову основу для ефективного й безпечного використання цифрових технологій у підготовці та розвитку компетентностей персоналу державної служби, сприяючи підвищенню якості професійної підготовки та адаптації до сучасних вимог цифрового суспільства.

Інституціоналізація електронного навчання та дистанційних форм підвищення кваліфікації в правовому полі ДКВС України є логічним продовженням загальнонаціонального курсу на цифрову трансформацію освітніх та професійних процесів. У сучасних умовах професійна мобільність, оперативне оновлення компетентностей та адаптація до змін законодавства неможливі без правового закріплення електронних та дистанційних форм навчання. Інституціоналізація таких форм навчання передбачає створення сталих правових механізмів та стандартів, які забезпечують їх упровадження, організацію, оцінювання результатів та взаємодію всіх учасників навчального процесу із дотриманням законних гарантій.

Першим правовим джерелом, що визначає загальні напрями професійної підготовки державних службовців, включно з можливістю дистанційного навчання, є Закон України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. Цей закон встановлює обов'язок державних службовців постійно підвищувати рівень професійної компетентності, що є правовою передумовою для застосування різних форм навчання, у тому числі дистанційних та електронних. Такий підхід спрямований на забезпечення якісного професійного розвитку та ефективного виконання службових функцій у відповідності з принципами державної служби.

Конкретні правові основи організації та проведення дистанційного навчання в професійній підготовці визначаються спеціалізованими нормативними документами. Одним із ключових серед них є Методичні рекомендації щодо організації підвищення кваліфікації за дистанційною формою навчання, затверджені Національним агентством України з питань державної служби (НАДС) наказом № 173-20 від 18 вересня 2020 року [6]. Ці методичні рекомендації містять визначення дистанційного навчання як форми організації професійного навчального процесу із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, а також характеристики синхронного та асинхронного режимів взаємодії учасників процесу.

Інституціоналізація електронного навчання вимагає чіткого визначення понять та процедур правового регулювання. Методичні рекомендації НАДС містять важливі термінологічні роз'яснення, які забезпечують єдине розуміння дистанційних форм навчання серед провайдерів освітніх послуг у сфері державної служби. Важливо, що ці норми охоплюють не лише формалізовані навчальні заходи, а й технічні умови організації взаємодії учасників дистанційного процесу, включно з вебресурсами, платформами та іншими інформаційними середовищами.

Інституціоналізація електронного навчання вимагає також розбудови системи оцінювання результатів дистанційної підготовки та правового закріплення форм документального підтвердження їх завершення. У цьому контексті цифрові

сертифікати про підвищення кваліфікації, видані за успішне завершення дистанційних курсів чи модулів, повинні мати юридичну силу, що, у свою чергу, залежить від інтегрованого правового підходу до електронних освітніх платформ у системі професійної служби.

Правове поле інституціоналізації електронного навчання має враховувати вимоги щодо захисту персональних даних та інформаційної безпеки, адже при використанні сучасних електронних ресурсів обробляється значний обсяг даних учасників навчального процесу. Це передбачає обов'язкову відповідність діяльності з організації дистанційної підготовки нормам законодавства про захист персональних даних та інформаційну безпеку, що є невід'ємною частиною правового регулювання будь-якої електронної освітньої платформи.

Інституціоналізація має також враховувати розвиток та підтримку технічної та організаційної інфраструктури дистанційного навчання. Це включає стандарти доступності цифрових ресурсів, їхню інтеграцію з державними інформаційно-освітніми системами та визначення критеріїв якості електронного навчального контенту. У цьому контексті є перспективним розвиток інформаційної взаємодії між освітніми платформами ДКВС та загальнодержавними електронними сервісами навчання, що забезпечить оперативний доступ до оновлених навчальних матеріалів та нормативних вимог.

Особлива увага повинна бути приділена правовому забезпеченню безперервності та послідовності дистанційної підготовки, що вимагає впровадження стандартів педагогічного дизайну електронних програм, інтерактивних

модулів та контролю якості навчальних результатів. У цьому контексті правове регулювання має створювати умови для адаптації дистанційних форм до конкретних професійних потреб персоналу ДКВС, враховуючи специфіку служби, її завдання та вимоги до компетентностей службовців.

Додатковим стратегічним напрямом удосконалення є необхідність подолання нормативної роз'єднаності вітчизняного законодавства та його узгодженості з багаторівневою регуляторною системою Європейського Союзу. Як зазначає Д. А. Покришень, ефективність фахової підготовки персоналу ДКВС України безпосередньо залежить від впровадження компетентнісних моделей навчання та координаційних механізмів, що відповідають стандартам CEPOL та інших безпекових інституцій ЄС, що є необхідною умовою для поглиблення інтеграції України в європейський безпековий простір [7].

Висновки. Отже, інституціоналізація електронного навчання та дистанційних форм підвищення кваліфікації в правовому полі ДКВС України потребує комплексного підходу, що включає узгодження галузевого та загального освітнього законодавства, створення чітких процедур організації дистанційного навчання, оцінювання та документального підтвердження результатів, а також забезпечення правових гарантій захисту персональних даних та інформаційної безпеки в цифровому середовищі. Такий підхід сприятиме формуванню ефективної, гнучкої та правомірної системи професійного розвитку персоналу, здатної відповідати сучасним викликам державної служби.

Список використаних джерел:

1. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України від 23 червня 2005 року №2713-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2713-15#Text>
2. Про затвердження Положення про професійне навчання працівників Державної кримінально-виконавчої служби України: наказ Міністерства юстиції України від 01 червня 2023 року №2076/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0922-23#Text>
3. Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування інтегрованих інформаційних систем у сфері освіти: Закон України від 27 липня 2022 року №2457-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2457-20#Text>
4. Про освіту: Закон України від 05 вересня 2017 року №2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
5. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року №889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
6. Методичні рекомендації щодо організації підвищення кваліфікації за дистанційною формою навчання: наказ Національного агентства України з питань державної служби від 18 вересня 2020 року №173-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0173859-20#Text>
7. Покришень Д.А. Нормативно-правове забезпечення підготовки персоналу правоохоронних органів і Державної кримінально-виконавчої служби України в контексті європейських стандартів. Актуальні проблеми права: теорія і практика №1 (51), 2026. С. 200

Дата першого надходження статті до видання: 21.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 24.04.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 28.05.2026